

ĐỀ XUẤT QUY TRÌNH THEO DÕI, ĐÁNH GIÁ VÀ BÁO CÁO CHẤT LƯỢNG THỐNG KÊ VIỆT NAM

ThS. Hà Mạnh Hùng

Viện Khoa học Thống kê, Tổng cục Thống kê

Theo dõi, đánh giá và báo cáo chất lượng thống kê là những công đoạn được thực hiện liên tục và xuyên suốt trong công tác thống kê, nhằm nâng cao chất lượng thông tin thống kê và đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của người dùng tin. Việc tiến hành theo dõi, đánh giá và báo cáo chất lượng thống kê cần căn cứ vào hệ thống thống kê, môi trường thể chế, quy trình thống kê và quản lý đầu ra thống kê. Kết quả theo dõi, đánh giá và báo cáo chất lượng thống kê là căn cứ để tiến hành điều chỉnh kịp thời các hoạt động thống kê và là cơ sở để đưa ra những chính sách hữu hiệu cải thiện môi trường

thống kê và chất lượng thông tin thống kê.

Mỗi vấn đề về chất lượng thống kê đều có một quy trình theo dõi, đánh giá và báo cáo chất lượng thống kê riêng và được cấu trúc khác nhau tùy theo từng loại hình theo dõi, đánh giá. Tuy nhiên quá trình theo dõi, đánh giá và báo cáo chất lượng thống kê thường thực hiện theo 3 loại quy trình chủ yếu sau đây:

1. Quy trình theo dõi, đánh giá và báo cáo chất lượng thống kê thường xuyên (hay định kỳ)

Quy trình theo dõi, đánh giá chất lượng thống kê thường xuyên (định kỳ) sẽ được áp dụng ở Việt Nam đối với tất cả các hoạt động

thống kê, quy trình này sử dụng ba bảng câu hỏi (bảng câu hỏi cho Hệ thống thống kê và môi trường thể chế; bảng câu hỏi cho Quy trình thống kê và đầu ra thống kê; bảng câu hỏi cho người sử dụng thống kê). Để tiến hành theo dõi, đánh giá thường xuyên, chúng ta có thể thực hiện theo phương án là TCTK chịu trách nhiệm và có thẩm quyền thực hiện những đánh giá này cho bất kỳ lĩnh vực thống kê nào trong toàn bộ các cơ quan của Hệ thống thống kê Nhà nước, từ đó TCTK thỏa thuận và phối hợp với các cơ quan để xây dựng một kế hoạch tổng thể các theo dõi, đánh giá thống nhất trong toàn Hệ thống thống kê Nhà nước.

Sơ đồ quy trình gồm các 9 bước như sau:

Bước 1. Lập kế hoạch theo dõi, đánh giá

Lập kế hoạch, tham vấn với Tổng cục Thống kê và các cơ quan Thống kê Bộ/ngành, danh sách các số liệu thống kê sẽ được đánh giá.

Bước 2. Tiếp xúc ban đầu giữa nhóm đánh giá và các nhà sản xuất

Mục đích của cuộc họp mở đầu là để thống nhất về lịch trình của đánh giá, ấn định khoảng thời gian yêu cầu nguồn lực chuyên sâu; quyết định phạm vi của đánh giá. Bảng hỏi về quy trình và kết quả thống kê, về nhu cầu

và sự hài lòng của người dùng... Các nhà sản xuất cũng được yêu cầu cung cấp các tài liệu liên quan cho Nhóm đánh giá trong hoặc ngay sau cuộc họp này, bao gồm: Bản sao/liên kết đến các ấn phẩm gần đây nhất của từng kết quả trong đánh giá này, kèm theo các chỉ tiêu chất lượng có thể đo lường cụ thể, dữ liệu đặc tả và các báo cáo bổ sung khác; Bản tóm tắt (tối đa một trang A4) về lịch sử và các đặc điểm chính của số liệu và các sản phẩm thống kê; Bản tóm tắt ngắn gọn về các cách thức mà người dùng tin sử dụng các dữ liệu; Sơ đồ tổ chức của lĩnh vực kết quả thống kê, bao gồm các cơ chế quản trị như các nhóm chỉ đạo; Danh sách người dùng số liệu thống kê cùng các chi tiết liên hệ...

Bước 3. Tham vấn người dùng

Nhóm theo dõi, đánh giá sẽ thu thập bằng chứng để hỗ trợ cho các khuyến nghị của mình về đánh giá từ nhiều nguồn, trong đó có tổ chức người dùng các kết quả thống kê. Mục đích là để đánh giá mức độ ràng buộc của các nhà sản xuất với người dùng cũng như việc sử dụng và nhận thức của người dùng về chất lượng. Để thực hiện quy trình này, các nhà sản xuất cung cấp cho Nhóm đánh giá một danh sách cập nhật chi tiết liên hệ của người dùng, theo đó Nhóm đánh giá có thể gửi Bảng hỏi về nhu cầu và sự hài lòng của người dùng về chất lượng và các vấn đề khác. Các nhà sản xuất cũng được yêu cầu liệt kê danh sách các mục đích sử dụng số liệu thống kê khác nhau của người dùng.

Bước 4. Thu thập, tổng hợp và xử lý các bằng chứng để đánh giá

Đây là bằng chứng chủ yếu do các nhà sản xuất số liệu thống kê cung cấp cho Nhóm theo dõi, đánh giá. Điều này phụ thuộc vào việc trả lời các câu hỏi trong Bảng hỏi về quy trình và kết quả đầu ra thống kê và việc cung cấp các bằng chứng hỗ trợ.

Bước 5. Cuộc họp tiếp theo giữa nhóm đánh giá và các nhà sản xuất

Cuộc họp này nhằm làm rõ tất

cả các vấn đề còn chưa rõ ràng cho Nhóm đánh giá và đảm bảo rằng Nhóm đánh giá hiểu được câu trả lời được đưa ra cho Bảng hỏi cũng như hiểu rõ các tài liệu văn bản mà Nhóm được cung cấp. Cuộc họp cũng giúp các nhà sản xuất có cơ hội bổ sung thêm các thông tin có thể đã bị bỏ qua trong bằng chứng ghi lại. Sau cuộc họp này, Nhóm đánh giá sẽ phân tích bằng chứng và hoàn thiện Dự thảo Báo cáo Đánh giá.

Bước 6. Dự thảo báo cáo gửi đến các nhà sản xuất để lấy ý kiến

Nhóm đánh giá sẽ gửi hoàn thành dự thảo báo cáo theo dõi, đánh giá hoàn chỉnh cho các nhà sản xuất để lấy ý kiến về độ chính xác thực tế. Các nhà sản xuất sẽ có ít nhất 5 ngày làm việc để đưa ra các ý kiến phản hồi cho dự thảo báo cáo.

Bước 7. Báo cáo trình Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê

Sau khi báo cáo được hoàn thiện và có ý kiến phản hồi từ cơ quan sản xuất số liệu thống kê về báo cáo thì nhóm theo dõi, đánh giá chất lượng thống kê sẽ trình báo cáo lên Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê để xin ý kiến cuối cùng trước khi tổ chức họp Hội đồng chất lượng thống kê và công bố báo cáo kết quả theo dõi, đánh giá chất lượng thống kê với Hội đồng.

Bước 8. Hội đồng Chất lượng thống kê

Báo cáo Đánh giá cùng với một báo cáo xác nhận do một chuyên gia bên ngoài biên soạn được gửi đến Hội đồng Chất lượng Thống kê. Theo đó, Hội đồng Chất lượng Thống kê hoặc sẽ thông qua và cho công bố báo cáo, hoặc sẽ yêu cầu tiếp tục hoàn thiện báo cáo cho đến khi báo cáo được Hội đồng thông qua

Bước 9. Công bố kết quả báo cáo chất lượng thống kê

- Báo cáo Chất lượng thống kê được biên soạn để đưa ra tổng quan về các công việc được thực hiện nhằm giám sát, theo dõi, đánh giá, báo cáo chất lượng thống kê và những khuyến nghị về các vấn đề

hiện hành. Sau khi đã được Hội đồng chất lượng Thống kê thông qua, báo cáo sẽ được công bố công khai trên phương tiện thông tin và truyền thông, website chính thức của Tổng cục Thống kê, các tổ chức quốc tế và các đối tượng khác theo kế hoạch công bố.

2. Quy trình theo dõi, đánh giá và báo cáo chất lượng thống kê bất thường (hay đột xuất)

Trong phần này chúng tôi mô tả quy trình về một theo dõi, đánh giá bất thường (hay theo dõi, đánh giá đột xuất) hoạt động thống kê và khi nào thì tiến hành thực hiện một theo dõi, đánh giá bất thường hoạt động thống kê.

Sau khi công bố và phổ biến thông tin thống kê chính thức, nếu Tổng cục Thống kê nhận được các thông tin phản hồi về dấu hiệu bất thường và nghi ngờ về chất lượng số liệu thống kê (được đăng tải trên các diễn đàn thông tin đại chúng hoặc từ người sử dụng cung cấp lại) thì bộ phận quản lý chất lượng thống kê cần tiến hành điều tra và xác minh thông tin, xem xét và đề xuất lên Tổng cục trưởng Tổng cục Thống kê thành lập Hội đồng theo dõi, đánh giá chất lượng thống kê để tiến hành theo dõi, đánh giá những bất thường về hoạt động thống kê mà dư luận đang quan tâm đó. Khi đó quy trình theo dõi, đánh giá thường xuyên (định kỳ) sẽ được sử dụng cho theo dõi, đánh giá bất thường này.

3. Quy trình tự theo dõi, đánh giá và báo cáo chất lượng thống kê

Trong phần này chúng tôi trình bày và đưa ra một quy trình về tự theo dõi, đánh giá chất lượng thống kê. Quy trình này cho phép các cơ quan sản xuất thông tin thống kê có thể tự kiểm tra/theo dõi/đánh giá về tất cả các hoạt động sản xuất thông tin thống kê của mình, từ đó đưa ra được báo cáo tự khẳng định về chất lượng thống kê, đồng thời tự đưa ra những giải pháp điều chỉnh hoạt động sản xuất thống kê của cơ quan.

Quy trình tự đánh giá có thể được tin học hóa bằng hệ thống đánh giá trực tuyến hoặc được thực hiện theo các bước sau:

1. Chuẩn bị tự theo dõi, đánh giá

2. Thực hiện tự theo dõi, đánh giá

3. Báo cáo tự theo dõi, đánh giá

Bước 1. Chuẩn bị tự theo dõi, đánh giá

- Thành lập một Nhóm tự theo dõi, đánh giá và đào tạo cho các thành viên về định nghĩa, tiêu chuẩn chất lượng thống kê Việt Nam và các bảng hỏi để đánh giá.

- Quyết định về phạm vi của tự theo dõi, đánh giá.

- Thu thập tài liệu và các chỉ tiêu chất lượng có thể đo lường cụ thể.

Bước 2. Thực hiện tự theo dõi, đánh giá

- Hoàn thành bảng hỏi hoặc các phần của bảng hỏi đã được chọn để đánh giá.

- Thảo luận nhóm về các kết quả thu thập được.

- Tự chấm điểm cho các hoạt động thống kê của cơ quan mình sản xuất.

- Tổng hợp và xử lý kết quả điểm của các hoạt động thống kê.

Bước 3. Báo cáo tự theo dõi, đánh giá

- Biên soạn Báo cáo tự theo dõi, đánh giá, trong đó phải nêu rõ được điểm mạnh, điểm yếu của hoạt động thống kê của cơ quan mình, đồng thời đưa ra được kế hoạch hành động cho các hoạt động thống kê trong tương lai;

- Báo cáo được gửi lên thủ trưởng cơ quan sản xuất thông tin thống kê để thủ trưởng cơ quan đó tiến hành củng cố lại các kế hoạch hành động cho hoạt động thống kê của cơ quan mình.

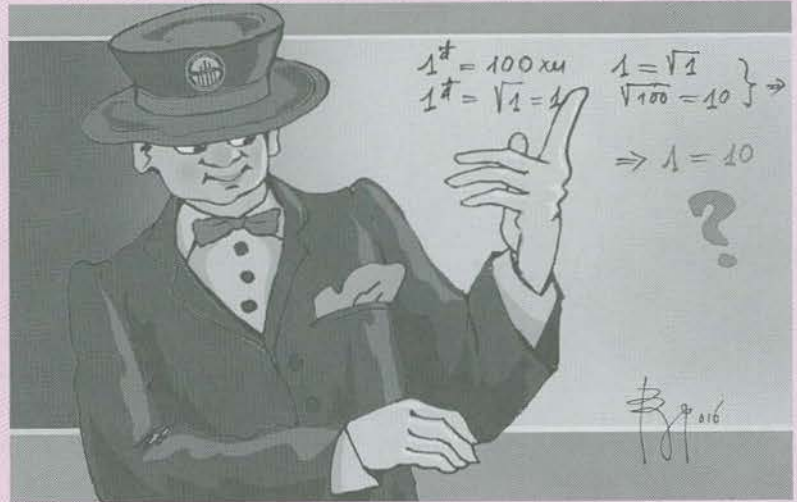
Vui vui...
Thống kê

ẢO THUẬT

Sáng tác: Vũ Liêm (TCTK)

Minh họa: Bùi Hiếu

Ngày 26-3, Liên Chi đoàn Tài chính - Thống kê và Quản lý thị trường tổ chức dạ hội. Nhiều hình thức vui chơi có ý nghĩa được tổ chức, trong đó có tiết mục thi làm ảo thuật.

- Chính - đoàn viên phòng Tài chính - Kế hoạch, biên tờ giấy A4 thành tờ tiền mệnh giá 500.000 đồng.

- Trường - đoàn viên Đội Quản lý thị trường, biến chai rượu trắng quốc lủi thành chai rượu nhập ngoại.

- Thống - đoàn viên Chi cục Thống kê nói sẽ biến 1 thành 10. Thống cầm phấn viết lên bảng: 1 đồng = 100 xu. Căn 2 vế, đối với 1 đồng: $\sqrt{1} = 1$ và đối với Xu (thay 1 đồng bằng 100 xu): $\sqrt{100} = 10$; Suy ra: $1=10$;

Mọi người trong hội trường tán thưởng vỗ tay. Ban giám khảo tuyên bố 2 tiết mục của Chính và Trường nhiều người đã làm, chủ yếu là nhanh tay. Còn tiết mục của Thống chứng minh bằng toán rất khoa học. Thống xếp thứ nhất./.